

# SAHTE DİPLOMALARDAN BOŞ KALAN KONTENJANLARA ÜNİVERSİTE EĞİTİMİNİN CAN SIKICI TABLOSU

**Başak Grammeşin Arslan**  
EMO Basın Yayın Görevlisi  
basak.grammesin@emo.org.tr

Türkiye’de üniversite eğitimi, ardı ardına gelen skandallar ve liyakat erozyonuyla tarihinin en itibarsız dönemlerinden birini yaşıyor. Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı’nın yürüttüğü soruşturmalara açığa çıkan sahte diploma skandalı, kamu güvenini sarsan basit bir sahtecilik değil, ülkenin geleceğini ticaret konusu yapan bir çürüme tablosu olarak karşımızda duruyor. Üst düzey kamu yöneticilerinin e-imzalarının kopyalanabildiği, üniversite sistemlerine sızılarak komik fiyatlarla sahte diplomaların satıldığı bir düzende yalnızca liyakatin değil toplumun can ve mal güvenliğinin de açıkça hiçe sayıldığı görülebiliyor.

Sahte diplomaların piyasada dolaştığı bir ülkede üniversite eğitiminin güvenilirliği temelden sorgulanıyor. Mühendislik, mimarlık ve şehir plancılığı gibi doğrudan insan hayatına dokunan mesleklerin, ehliyetsiz kişilerin ellerine geçmesi Türkiye gibi bir deprem ülkesinde telafisi mümkün olmayan sonuçlara yol açma potansiyelini taşıyor. Bu nedenle sorun münferit bir sahtekârlık değil, kurumsal yozlaşmanın ve kamusal denetimin ortadan kaldırılmasının bir sonucu olarak değerlendirilmeli.

25 Ağustos 2025’te açıklanan ÖSYM sonuçları da üniversite sistemindeki krizin boyutlarını gözler önüne seriyor. Kendi meslek alanlarımızdan doğru baktığımızda bu yıl Elektrik, Elektronik, Elektronik ve Haberleşme, Kontrol ve Otomasyon, Elektrik Elektronik ve Biyomedikal Mühendisliklerini kapsayan EMO alanında toplam 10.055 kontenjana karşılık sadece 9.076 öğrenci yerleşti. Bölümlerin doluluk oranı %90’da kaldı. YÖK Başkanı’nın öne sürdüğü %99 genel doluluk söylemi bu tablo karşısında inandırıcılığını yitiriyor. Daha da çarpıcı olan ise birçok üniversitenin programlarına tek bir öğrencinin dahi yerleşmemiş/yerleşememiş olması. Elektrik-Elektronik Mühendisliği programlarında 9 vakıf üniversitesinde 75 kontenjana sıfır öğrenci yerleşirken bazı bölümlere 1, 2 ya da 3 öğrenci yerleşerek bölümler fiilen işlevsiz hale geldi. Biyomedikal Mühendisliği’nde de benzer bir durum yaşandı; kimi üniversiteler programlarını tercih eden tek bir öğrenci bile bulamadı. 2023-2024 öğretim yılında 13.895, 2024-2025 öğretim yılında 11.980 olan toplam kontenjan, 2025-2026 yılında 10.055’e düşürüldü. Özellikle depremzede aday kontenjanı bu yıl 291’den 131’e indirildi. Bu daralma üniversite yönetimlerindeki planlama eksikliğinin de bir göstergesi. YÖK’ün “program aç-kapa” politikaları günü kurtarmaktan öteye gitmezken, öğrencilerin geleceğini belirsizliğe sürüklüyor.

Yine 2025 ÖSYM verilerine göre meslek alanlarımızı oluşturan mühendislik programlarında akademik

kadro eksikleri gözümüze çarpıyor. Bu koşullar altında verilen eğitimin niteliği ciddi şekilde tartışmalı hale geliyor.

Elbette bu tablo içinde köklü ve yetkin akademik kadrolara sahip kurumlar da var. Ancak bir yanda yıllarca gelenek oluşturmuş fakülteler, diğer yanda adeta tabela üniversiteleriyle doldurulan sistemin genel görüntüsü, Türkiye’de mühendislik eğitiminin saygınlığını derinden zedeliyor.

Sahte diploma ticareti ile boş kalan mühendislik programlarının birleştiği yerde ortak bir hakikat duruyor: Üniversite eğitimi sistematik olarak itibarsızlaştırılıyor. Liyakat yerine piyasa mantığının, planlama yerine günübirlik kararların egemen olduğu bu düzende hem gençlerin geleceği hem de kamu güvenliği riske atılıyor. Sahte diplomaların gölgesinde yetişen nesiller umutsuz, mutsuz, güvensiz, geleceksiz bir hayata mahkûm ediliyorlar.

Meslek odalarının mücadelesi bu tabloda iki temel düzeyde daha da önem kazanıyor. Birincisi, denetim yetkisi: Anayasal olarak kamu kurumunu niteliğinde örgütlenmiş olan meslek odaları, mühendislik ve mimarlık alanlarında kamusal denetim mekanizmasının asli unsurudur. Ancak yıllardır uygulanan politikalarla bu yetkiler kısıtlanmış, denetim pratikleri zayıflatılmıştır. Sonuçta sahte diploma skandalında görüldüğü gibi meslek örgütlerinin denetim gücünden yoksun bırakılması, diplomasız, liyakatsiz kişilerin meslek alanlarına sızmasını kolaylaştırmıştır. Dolayısıyla, meslek odalarının etkisizleştirilmesi bu krizi büyüten bir faktördür. Eğer meslek odaları etkin denetim yapabilseydi, sahte diplomaların piyasada dolaşması bu kadar kolay olmayacaktı. İkincisi ise liyakat ve kamu yararı meselesidir. Üniversite eğitiminin niteliği düşerken ve kontenjanlar gerçekçi planlama yapılmadan açılıp kapanırken, meslek odaları bu durumun olası sonuçlarını yıllardır dile getiriyor. EMO alanı örneğinde görüldüğü gibi, kontenjanların dolmaması ya da profesörsüz fakültelerin varlığı yalnızca üniversitelerin değil bütün bir toplumsal yapının sorunudur. Bugüne kadarki uyarılarımız mühendislik eğitiminin niteliğinin doğrudan halkın can ve mal güvenliğiyle ilişkili olduğu gerçeğine dayanmaktadır. Bu nedenle çözümün bir ayağı, meslek odalarının anayasal yetkilerinin önüne setler çekilmemesi ve liyakat ölçütlerinin yeniden tesis edilmesidir.